

Улога Италије у овом рату

Политички осврт по странио штампи

Успјеси бомбардовања Малте у британском привању

Гибралтарски бискуп, који је 3 мјесеца био на Малти, изложио је неким португалским новинарима своје утиске прикупљене током боравка на острву. Он је изјавио да, док су равна мјеста острва која немају ратног значаја остала нетакнута, Ла Велета и војна постројења су скоро потпуно разорена. Изјавио је рекао да ограничења у искрени знатно стежу и да становништво непрестано живи под земљом.

Географски положај Италије

У Енглеској је проириено мишљење да Сједињена Африка, Средоземно Море и Италија представљају централну и најважнију трку савезничке стратегије. Лист „Лоршир Пост“ пише да је успјех у Сједињеној Африци, успјех на свим европским фронтима, како на истоку тако и на западу. Лондонски дописник листа „Социјал Демократ“ јавља да се у британским круговима не крије да Италија стоји у првом реду у генералном плану рата. Не може се говорити о англосаској победи — сматра се у Лондонским круговима — прије него што је Италија побједила у борби. Јер из Италије међу осталим притиче оружје и појачања италијанско-немачким трупама у Африци. Ово привлачење је толико значајно што долази од оних британских личности, које су све до прије кратког изненађено очигледно у злој намери покушавале да омаловажују значај италијанског доприноса осовинском рату. Што се тиче путничких операција вадржава енглеска штампа до крајности разборити став. Листови се устезу од на каквих предвиђања. Комуникациј Главног стана из Каира врло су резервисани и практично ништа не кажу. Исто тако су резервисани и енглески војни кругови о већеј офанзиви и крају само да је обављена ствар.

Балфурове значајне изјаве

Британски ваздухопловни потсекретар Балфур дао је неке значајне изјаве у једном свом говору који је одржао у учиницима ваздушних напада британске авиације. Први је дио најаве упућен непосредно у Сталину, у којем вели: „Англосаске ваздухопловне снаге држе на западном фронту приковане скоро половином немачких ловачких авиона. Немачка је присиљена да држи на западном фронту велике ловачке снаге, међу којима и своје најбоље снаге. Ко би рекао да Балфур — ове изјаве брзо издире могуће бити бачене у борбу на источном фронту, били би Рус последњих мјесеци стављени у још знатно већа искушења. Тиме је Балфур хтио објаснити другу Сталину да би, у случају када би Немачка могла да ску своју ваздухопловну снагу обори на Русију, бољшевицима било још горе и нехотијано констатовало да им се и овако веома слабо. Затим је Балфур рекао, као одговор на питање да ли се бомбардовањима може извештавати победа у рату, слиједило је: „Наведите ми ви боље сретство којим се данас може погодити Немачка. Овим бомбардовањима погоба се немачки народ двојак: у првом реду лопи се његов морал, а у другоме реду ваздушни напади погођу његову индустрију“ У овој изјави лежи цијели енглески цињанам и цијела наома. Напади на италијанске градове покретну су истим схватањем, као што су једнолично најважнији коментариј Радно-Лондона. Енглески потсекретар ваздухопловства појачао је затим своје изјаве сљедећим ријечима: „Ми хвалимо наше авијатичаре зато, јер у овом часу наше бомбардерске снаге представљају наше најбоље оружје против Немачке“. Тако су убице жена, старца и дјеце наши свог авијачног претставника.

Нови Рузвелтов трговачки путник

Један нови лични изасланик Рузвелта путује по разним ратштима. Ради се о бившем сјеверноамеричком посланику у Новој Зеландији. Сада се јавља да је у Египту Послије отпремања Вилкија ова нова мисија наводи на мисао да Бијела кућа више нема поверења у дипломатске репортере и у обавештења сјеверноамеричких војних шефова.

Вилкијево изјаве

Рузвелтов трговачки путник Вилки вратио се у Сједињене Државе гдје је дао америчком народу пријак опште ситуације како је он види. Његови утисци није су удили много храбрости сјеверноамеричким слушаоцима. Отпочео је проповиљом за остварењем другог фронта у Европи и изјавом да досадашњи англосаски начин ратовања не даје поверење. Што се тиче помоћи савезничким нацијама, назвао их је он „малим кичицима ратног материјала посланим до сада пријатељским државама“. Вилки је споменуо такође и индијско питање и истакла да је ћутање сјеверноамеричке владе о проблему неважности Инди је учинило да се овај народ измакао Вашингтонском утицају. На свршетку рекао је Вилки да Рузвелт једино упућен у општу ситуацију и да Сједињене Државе немају у иностранству претставника способних да интелигентно дискутују о разним проблемима.

Старе методе кршења међународних права

Шајварски посланик у Лондону Крамфорд је 22 октобра једну ноту енглеског министра иностраних Дјела, која објашњава обичном портечком кршења швајцарске неутралности од стране британских авиона што су 19 и 20 септембра летјели у правцу Констанског Језера. Нота долаје у обичајне формуле жаљења, којих швајцарска влада има већ велику збирку. Шајварски је посланик у Лондону предао енглеској влади нови протест због нових „грешака у пољовиди“ британских авиона, који су 22, 23 и 24 октобра летјели над Шајварском да бомбардују градове у Сједињеној Италији. Енглеска влада ће омет најважнији да су британски пилоти погрешили, заборавајући да прави разлог ових грешака лежи у уштеди 250 километара пута. Верна самој себи, Енглеска, кад год се крије пред питањем својих интереса, наји наједноставније права других. Енглеско лицемерство је добро познато, те пријегавала свим смицалицама чак и онда када непрестано понављање исте грешке искушује сваку могућност оправдања.

Коментаришући нападе на Милано и Бенову, истиче немачка штампа мирно, дисциплиновано и хубро држаче стањеноштва. Бомбардовање Италије је у вези са националном прогласом „Похода на Рим“, јер се у Енглеској широко мрви ова прослава без које не би за Велику Британију постојало проблем Средоземног Мора. На куда гледали виде Енглези, последње фашистичке револуције.

Ове дјели и по године ратовања поклаваје су Енглецима да фашизам да нас претставља Италију мало дружију од оне коју су њени савезници претварали у Версалу. Бомбе бачене на Бенову и Милано претстављају стого не само напад него и значајну документацију једне историјске грешке, што још једном потврђује енглески егзамал и жидовством заражени менталитет.

СЕЉАЦИ! Сијте што више ражи, јер је ова врло корисна и за наш терен погодна житарица.

ЛУЧИН-ДАН НА ЦЕТИЊУ

— Св. Петар Цетињски —

У прошлу суботу, на Лучин-дан, у спомен на дан када се, 1830 године, претставио Св. Петар Цетињски, владица и господар Црне Горе, одржана је у манастиру на Цетињу свечана служба Божија, на којој је чинодјејствовао Њ. Високопреосвештенство

Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије уз асистенцију овлашћеног свештвенства

Служби Божијој су присуствовали претставници власти, друштва и установи и велики број грађана и грађанки. Запажено је присуство Њ. Е. Гувернера Црне Горе армијског генерала Александара Пириво Бирили са његовом пратицом а од стране Главног националног одбора били су присутни његов претседник генерал г. Блажо Букановић, пуковник г. Бајо Станишић, бив. помоћник министра г. Арсо Петровић и др.

По завршетку службе Боже одржао је учену бесједу проф. г. Др Лука Вукановић, свештеник, који је претставио прилике, тешке по Хришћанство, у којима је радио и страдао Св. апостол Лука, а исто тако оцртао је прилике у Црној Гори у вријеме Св. Петра Цетињскога, истичући његов архипастирски и владарски рад и његову митровачку дјелатност у стаиновништву његове оцад мазе државе, када је милом завањем племена и братства и духовном силом часнога крста и Божијине истине савиђавао физичку силу. Указао је на данашње прилике, у којима су комунисти, надахнути сатанским духом, покушали да заведу народ са пута истинског и хришћанског живота, заносећи му велика зла и неправде, и позвао присутне да у духу Христове науке наставе свој живот, будући увијек спремни да за побједу истине, правде и љубави поднесу највеће жртве.

Бесједа г. Др Вукановића остала је најдубљи утисак на побожне присутнике.

Након службе Боже Њ. Е. Гувернер са својом пратицом генерал г. Букановић и остали присутни претставници Главног националног одбора учинили су посету Њ. Високопреосвештенству Митрополиту г. Јоаникију, а затим се Њ. Е. Гувернер са италијанским официрима одвезао у Гувернаторат.

Дан св. апостола Луке је не само спомен на дан претстављена владике Петра I Петровића, Св. Петра Цетињског, него и слава Цетињске богословије св. Петра.

Тога дана, око 12 сати, у просторијама Богословије, у стану ректора г. Михаила Вујишића, протјерјеја, извршено је сјечење славог колоча. Домаћин славе био је ректор г. Вујишић. Славу је посјетио Њ. Високопреосвештенство Митрополит г. Јоаникије са великим бројем свештвенства, а такође сјечењу славог колоча присуствовао је генерал г. Блажо Букановић и неке друге угледне личности. Чинодјејствовао је настојатељ Манастира Мораче игуман г. Иларион Ми-

јатовић, сада по потреби службе старешина Манастира Пиве. По извршеном сјечењу славог колоча узео је ријеч Њ. Високопреосвештенство Митрополит г. Јоаникије који је ректору г. Вујишићу честитао славу и, изнебу осталога, подучао да ће ове године Цетињска богословија дјелимично наставити рад у својом сљедећем разреду и да ће она и даље оспособљавати наш хриштољубиви под младак за узвишени свештенички чин. На крају своје дивне вадрвене Њ. Високопреосвештенство је упутио своје топле молитвене ријечи Богу за здравље и дуг живот Поглавара наше свете Српске православне цркве, ште су присутни приватили ријечима: „Живео!“ На завршци г. Митрополито одговорио је бираним ријечима ректору г. Вујишићу, захвалајући се Њ. Високопреосвештенству на брзи и стараној оца Богословије и свештвенства и истичући његов покретворни архипастирски рад у народу на учвршћењу Православља у овим тешким времењима по цијелојупи наш народ.

Послије овога присутни су поча шени закуском.

Присутни су из ријечи Њ. Високопреосвештенства г. Митрополита са задовољством савидали да ће Богословија цетињска наставити свој рад у својом посљедњем, завршном разреду. Пожелиети је да се, све доприлике омогућиле потпуни разреду и обилуји ученицима остали разреду Богословије пријатно полагање испита.

Ово објашњава много што-шта...

Англосаски писац Александар Ебингдон испитујући силе и обрваности енглеских и ам риканских гимназија, поводом је из њихових школских задатака из нарочито маркантних рече ница, од којих овдје доносимо неке бисере:

„Кодак је библија муслимана“
„Торедор је страховита олуја“
„Становници древног Египта завладе су се мумијама“
„Медисито је био шаљиви pjesник у старој Грчкој“.

Дванаестогодишњи мезнач једног њујоршког финансијског магната позвао је у његовој области књижевности: „Шекспир никада није створио веће паре, те се прославио само својим позоришним дјелима“.

„Искрени пријатељ је човек који те пакосне ствари у лице каже, у мјесту да их шири на твојих леђа“.

„Вилхелм Тел, први претседник швајцарске републике, одапо је стрјељив свој главу свог сина, ва' о што ј' овај украо јабуку“.

Један други ученик истога разредације о истој теми: „Вилхелм Тел старио је на глави свог сина и одаде стрјељив пробио јабуку“.

„Поједина Шекспирова дјела била су драматизована“.

„Наполеон је имао три жене: Јосефину, Марију Терезију и Елзу“.

На питање: „Шта је учинио Наполеон ва Француску?“ одговорила је једна 14-годишња дјевојчица: „Уби је Болзарту“.

Један гимназијста пише о оснoвaнoм енглеског устава: „Магна Карта је међу осталим одредила да се ниједна слободни грађанин не може за истипреступи два пута објесити“.

Разлика између Коала и Претседника је у томе што је Краљ син својоца, док претседник то није“.

„На сјеверном полу толико је хладно, да су тамо градови сасвим непа селена“.

„Помоћно суице назива се обично мјесечином“.

На питање како главо будуче вријеме од „он пије“ одговорила је једна 10 годишња ученица: „Он је пијан“.

Коментари? Потпуно сувишни. Посљедице таквог образовања обилно су се показале у историји.

ПРИДРЖАВАЊЕ ПРОПИСА О ЦИЈЕНАМА

У више наврата ми смо писали о разлозима који су довели до диктирања цијена животних потрошницама као и о потреби да се те цијене поштују како од стране продаваца тако и од стране купаца.

За увођење диктираних цијена постоји више разлога. Један изразито су економско-социјални. Са економско-социјалног гледишта, давашње прилике карактеришу се смањеном производњом и смањеним приходима потрошачких редова. Ако би се у оваквој ситуацији дозвољало да се цијене слободно формирају, догодило би се то да се широкотрошачки слојеви, које претстављају већином сиромашни друштвени редови, ситни занатлије, мали земљопоседици, радници и ниже чиновничтво, буду искључени са тржишта, јер не би имали новчаних средстава да по високим цијенама купују животне потрошнице. С друге стране, као купци појављивали би се искључиво елементи који су — по оној народној: „Некоме рат, некоме брат“ — и искористили прилике, те дошли до новца. Као последица тога стања ствари догодило би се да распожајиви „вантурни животног намјерника не би у народу био правично и правилно поређен: једна друштвена мањина имала би средстава за живот, док би остала већина ускраћивала у најужим стварима, да не речимо: скапаљацима, ј. н. з. је, кад ово кажемо, ми не мислимо да код нас има толико животних намјерника да се помоћу њих, при правичној и правилној расподјели, могу задовољити све потребе становништва. Не, тих намјерника нема ни приближно у потребној количини, те је зато нужно да се потрошне количине које сабјуду на главу сваког на издрживу мјеру и да се настоји да се оне што боље у народу распореде.

И поред свих предузиманих мјера од стране власти и поред пропаганде и савета у циљу да се народу објасне потребност поштовања и издрживања постављених цијена, примећује се на сваком кораци „дивља“ трговина, трговина „испод руке“ по знатно високим цијенама, недоступним већини становништва. Продавци настоје да што више зараде у овим мутним приликама, а купци су спутавани неким баским објектима, сентименталношћу и глупошћу, па се зато догађа да се цијене на тржишту не држе прописаних бројки, већ баснословно скачу. Тиме се штете општи привредни интереси, док се једној друштвеној мањини продаваца и препродаваца омогућава неправично висока зарада на штету друштвене већине. Нема сумње да се то врло жалосно и веома неморално да се извршавају, јер се не могу ни у једном здравејем опште народном несреће, уздићи изнад својих смјелних егзистенцијских прохтеја, него гране за богаћење, па на цио остали свијет отишао у пропаст! Чудновато је како ће такви покварени људи некаки сујтажнишћу, кад ће свако да пред народом подноси одговорност за своје поступке учинене за ово вријеме.

Нарочито је интерес потрошача да газе на придржаване прописаних цијена. А и продавци и купци су по постојећим законским прописима обавезани да те цијене поштују и да их се придржавају. Овак дана је цивилни делегат при Општини града Цетина објавио један цијеновник јела и пића у хотелима, гостионицама и крчмама, у чему објавио је и неке изјављене из Прогласа од 15 августа 1941. X. X., по коме ће бити кажњени прекршители цијеновника.

По том цијеновнику, цијене за ње су следеће: вило обично 1 литар 11,50 динара, чаја од 1/4 литра 3,15, чаја 1/2 литра 1,65; вермут — чајница мала 1,20, чајница већа 2,50; ракија — чајница мала 1,50, чајница већа 3; тоник — чајница 2; пружела — чајница 2,40; шпртрез — чајница 2,40; шпртрез (марка Мартина Роси) — чајница 2; Амаро Мартина — чајница 2; Бивер Капаре — чајница 2; тринесек — чајница 2,40; алавет — чајница 1,80; маркаско — чајница 2,60; маршанска — чајница 2,40; рум — чајница 1,80; еликсир кина — чајница 3,00; градинарско — чајница 1,80.

бјавко Сагит — чајница 2,40; дуван кинел — чајница 2,40. Цијена за сваку флашу треба да буде повећана за 20% фактуре. Као што се види, ове цијене нијесу округле, и то им је велики недостатак, јер омогућују продавацу да их приликом накнадних заокругли на виши број, а све на штету потрошача.

Цијене за јела су следеће: у хотелима, гостионицама и крчмама I категорије (Радна хотела) месо са варљом, месо са варљом, месо кувер и хлеб (без послуже) 18 динара; II категорије — чорба, суво тјесто или јуза, месо са варљом, хлеб, укључују послужу (без вина) 16 динара; III категорије — чорба суво тјесто или са јузом, месо са варљом, хлеб, укључују послужу (без вина) 14 динара. — Који продавац не држи на роби оваку цијену биде кажњен од 100 до 1900 динара, а у оповољеном случају двооструко. Продавац који продаје скупље од прописане цијене биде кажњен затвором до 1 године и новчаном казном од 750 до 15200 динара, а у оповољеном случају двооструко. Продавац који продаје мање од прописане цијене биде кажњен радом од 5 до 60 дана или одузетом обртну дозволу. Купац који даје повећану цијену, па слободно продавац наредњем купцу, а у оповољеном случају двооструко. Продавац који продаје мање од 6 месеци и новачко од 7.600 динара. Трговац који одбје пролази роује које је код њега или на подређеном трговачком мјесту издатим затвором до 3 месеци и новачко од 700 до 7.600 динара у злочинним случајевима, а у сваком случају затвором до годину дана и новачко до 3.800 динара, а у оповољеном случају двооструко. Продавац, извор не може бити вижи од 3 месеца, роба се конфискује. Власти могу да нареду у сумњивим случајевима претрес трговачких магацина и приватних гаража и проналаска нагомилане и скривене робе ради секуларизације. Таква се роба плаћени. Ко робу не продаје на тржишту или у трговини сматра се трговачком робом и биде кажњен затвором до 6 месеци и новачко од 7.600 до 15.200 динара, а роба ће му се запlijенити.

Већ је вријеме да се наш свијет, и продавац и купци, отријезине и да у општем интересу припаи да се прописани о цијенама поштују и испуњавају, јер њих су диктирале савремене нужде са циљем да се народу олакша тежко економско стање. Д

19-годишњица турске републике

Турски народ слави 19. новембра 19-годишњицу прокламације републике и њене независности унутар националних граница, које је исписао мачем Кемал Ататурк, што је претстављало једну од највећих реакција на неправде што су слеђиле првом светском рату. То није било лак подухват. Могао је да успије само човек нарочитих способности. Унутрашње реформе у земљи, наведене наспрот опозицији конзервативних кругова, дале су Турској модеран лик и ново достојанство. После смрти Кемала Ататурка наставио је његов рад саадашњи претједник чак и у ванредним условима које је створио рат. У овој земљи води се мудра и уравнотежена политика, којој је успјело да сачува државу у строгој неутралности, али не без извесних потешкоћа и одрицања.

Крива горива пријети да заустави индустријску производњу у Сирији. Појела угља радионицама која је већ била рационарана, сада је потпуно нередиана. Индустријска предузећа прирњена су да привремено обуставе рад. Инфлационистички смитени су у Ирану, који су се појавили у веви са својим изјављима, добијају све облици својим обликом. Цијене сваких данака и нових расту. Невини предмети прве потребе нестали су са тржишта. У Ирану придружиле се оскудници у намирницама сада и потпуно поманак ње тканина. Увоз памука из Египта пркинут је, а тканице су стивале само од индијских фирма. Међутим услед нескрупуозности положаја што сада влада у Индији престале су и ове лиферовати.

У Либиано наставило је само 60% ученика срђњих школа своје школовање у вези са погоршањем финансијских прилика у које је упао већи дио ученичких породица. Б.

Запаљене рафинерије петролеја

Савана се на Багдада да су Арабијана валалира рафинерије петролеја што се налазе 35 километара од Мосула. До сада штета досиже 8 милиона стетина, али ће она још веће пораста, будући да пожар који није угушен.

Школе и занати

Иза турске најезде, која је пресјекла нашу стару културу и цивилизацију, почео се изграђивати за ново вријеме и нов човек. Све народне снаге трошене су у одбрани расе и за одржање голог живота. Занати, трговина, рударство, топионице, сликарство, и музиканство, — све је то замрло кроз виче својемо нашег робовања.

Споменици наше старе славе и високог цивилизације, подигнути на свим странама наше престране земље, служили нашу народ да не клоне духом у дамина тешких искушења кроз која је пролазио. Али вријеме је чинило своје. Од плауг, чекња и пера, прешло се на мач и нагађени криви појмови о народном животу. Витез и осветник поносио се својим мачем а дубоко је преварио онога ко му је тај мач исковао! Дивили су се Дечанцима, Грачаници, Милешеву, Жичи, Морачи и другим споменицима наше старе славе, у пресмахи их опевали и за њих умрели, а у исто вријеме презирали следбенике њихових кинира! Радо су облачили китњаста одијела, златне токе, зелене доламе, черепл и челенке, а у следбеницима мајке Ангелине и славних муџиџија који опитише наше олтаре, исковаош царске круне и алдинске митре, гледали су неко неже биље, недостојно чисти и мјеста већ људима!

Са таквим појмовима дочекали смо и наше дане. Када је одложено мач и гребало прећи на реалан живот, ми се нијесмо анија снажи. Дубоко укорињено презирање ваната и рада скренуло нас је у школе, официре, жандарије, финансије, службенике, — дај шта даш, — само не на занат и рад. Да су то сасвим криви појмови који нам се тешко свете, доказаћемо без много труда, очигледним чинињима!

Један наш школован човек осрвао је да зарипи четири разреда основне школе, осам гимназија и четири универзитета. То је радио 16 година, акиредово прелази сваки разред, а 20 вриједи одица, ако донаваља разред, што није пријатан случај. Дакле, разред је пола вијека и жидвароу себе и своју породицу да добије за чиновничког приправника, са почетном платом од 350 динара, и то ако је имао добре претекторе, ако их није имао, онда је морао чекати наред идужих 4—5 година. Породица која је заробљена и упропаштена школужињу своје дјете, од њега није видјела никакве користи. Нико није водио рачуна о највећем броју није који су беспомоћно умрли од глади и туберкулозе, или остали на пола пута мртвољени и за живот неспособни. Свак је жељно да му дјете буде господин по сваку цијену. Гледали смо на чиновника, лијело одијело, обућу и нешто углађенији живот, и го је за нас било мјерило и врхунац наших жела.

Нико од нас није питао откуда тај убоги чиновник долазак до тога? Почео је да служи са 40—50 динара дневно. За идужих 10 година својом платом није могао подмитити ни пола својих које. Али зато су постојале банке са отплатним магацини па и приватна лица, која дају зајмове на зеленаше камате. Отплате су стивале једна за другом, преварили су нови дугови да би се регулисали стари, и тако у бесконачно. Тај наш убоги господин није имао своје цицеле на ногама, капут на леђима, столују на којој сједи на кревет на ком спава. Све је то било равних банака и отплатних магацина, код свих, осим оног малог броја корумпираних чиновника или модерних цицова.

Да погледамо на занатлије, и нека нам буде дозвољено да неколико њих доменемо по имену. Овдје ће бити ријеч само о јома који су на Црне Горе. Покоји Ован Делџа, градињски радник, радио је дуго година код београдске „Политике“ са мјесечном платом од 15.000 динара: Стеван Мартиновић, ротациони машиниста, радио је дуго година код београдске „Правде“, са платом од 8.000 мјесечно. Јако вријеме радио је истодобно и код

„Штампе“, са платом од других 10.000. Са изпором од 14—16 сати дневно примао је 18.000 мјесечно. Већи број сел-машиниста примао су изнад 5.000 мјесечно. Симо Булатовић, обубар, давао је тон престоичкој меди цицела и зарадио на својштерскијој велико имарије у Пачеву. Радован Дожић, обубар, примао је у официрској задрву 4.500 динара мјесечно, искључујући за кројење официрских чизама. Мисти наши занатлије у другом професијам примао су изнад три хиљаде мјесечно. Све су то послри са даљко мањом одговорношћу, мањим друштвеним трошкима сигурни, аконитуде постоје код једног послодаца да ће га добити код друго, а пуно изгледа и мртвољности, да прије или после постану своји господари. Поред тога ово је неколико захтевијату три до шест година учења и праксе, са извесјеним приходом од првог дана.

А сада да успоредимо положај занатлија и чиновника у ратно доба, овајде међу нама. Видимо свјекдо дана својде оцима да убоги чиновник све више тоне и грца у бједи и немаштини. Скупоти није могао пребити ни на ког другог осим на стомак свој и своје породице! Парче по парче одијела, цицела, намештаја и других ствари са вриједности продаје да би некоко претрпјео дана, ико све то што сада примао је, још ни на пола исплатно својих кредиторана. Његова положај несутрајан је и везан са општим политикним приликама, у већини и бриан шта ће бити сутра. И док је тако код чиновника, код занатлија је сасвим другачије. Обубар се некоко снашао. Нешто гуме и коже, макар и од старих цицела ујете се наје, прикуца парче, поправи петак и узме вам таман толико колико сте могли купити савршене нове цицеле.

Ако поручите нове цицеле, у чији квалитет се мора посумњати платиће те их толико, колико сте могли купити одијело, цицела и доброт вепра за аванцију.

Кројачи су оптерећени послом толико да на ред неће доћи ни до идужих двадесет дана, ико плаћају за руке толико колико смо могли купити добро ново одијело од енглеског штофа, или два пара пристојног одијела код Тивара. Столари, пекари, месари, молери, сви они могу запевати: „Туго моја прећи на другога“.

А шта да кажемо за коваче и шлесере? Завирите мало у неугледну и гараву радњу Николе Марковића на Балшића пазару. Њега и његове помоћнике наћи ћете гараве по лици и рукама, да им се често не јдао ови познати. Невјешт човек не би дао за све то што види сто гроша! Али, ако аналичак прегледате раднички, магацин и авлију, ви ћете наћи алата, машина, новог и старог гвођа, лима, капаја, аутомобилских дјелова и разних кулгетара, таман толико колико данас не можете купити ни за једне динар. Испод њихова чекића и машиница излазе сваког дана нови шпорети, да вас на лепше и боље жеља не повуче, модерне фуруне и све што зажелите. Пред његову неугледну радницу сваки час видите по неки аутомобил на оправку. Његова породица од девет чланова не осјећа немаштину и скупоћу, а болу аванцију за своју породицу од њега неће спрешити ни при трошак.

Сваки, нарочито сиромашни родитељ, који жели добити своје дјетету, нека мало боље промисли о свему овоме, сада при почетку нове школске године. Није штете ако своје дјете на четвртог до шестог разреда гимназије скренете на добар занат. Напротив, важе дјетете биде боља мајстор, са свима предностима које постиже један писмен човек.

Не заборавите! Нашу народну традицију приредили су пропали, неспособни и истерјани баџи, који у нормалној књажоти нијесу имали никакво изгледа за своју будућност. Усплоћинавају и народних прилика, а још мање знају да се заједно са њима

Ситуација на источном фронту

У Сталинграду су немачке јуршичне трупе зајеле нове блокове аграда и очистиле раније запосједнуту индустријску зону од распршених остатака совјетских трупа. Успјешно су гађали непријатељски објекти на Волги. У зони јужно од Сталинграда сломили су утакриво немачке одбране непријатељски напади још прије него што су преминули од немачких линија. Ваздухопловство је у тој зони раширљено дејствијем авијације.

Немачко ваздухопловство потопило је 30 ов. мј. на Каспијском мору 9 непријатељских транспортних бродова, међу којима и 7 цистерна ва петролеја. На доњском фронту сломили су румунске трупе непријатељске нападе. Италијанске трупе су спречиале непријатељске покушаје преласа преко Дона. На централном сектору фронта напада је немачко ваздухопловство са успјехом непријатељске припреме возажаје и покрете транспорта, разномачија током тих акција 12 мјеста са јаким совјетским посадама. Југоисточно од Илменског језера разорили су немачки објекти и борбени авиони многобројне утврде и изградиле из строја више совјетских батерија.

На сјеверозападној Кавказу су немачке трупе, уз успјешну помоћ ваздухопловства, запосјеле нове брдске појасе, сломилих све совјетске провјанције. Мјешовите ваздухопловне формације разориле су у зони сјеверноисточно од Туапсеа, стап једног совјетског штаба. Западно од Терека освојиле су немачке и румунске трупе у нападима нове терене. Пропали су покушаји изласа опколених снага. Побољшани атмосферски услови довели су борбеним авионима и обршувачима да на централном сектору проведу опширне нападне операције. Током дана нападани су совјетски транспорти. Разорени су многобројни аутомобили и кола на сточну вуку. У великом броју жељезничких станица пранили су бомбе великог капацитета тежак збрку у саобраћају. Обршувачи су бомбардовали батеријске положаје и утврде, разоривши једну батерију тежких мерсера и двије противавионске батерије. Немачки ловци одржали су превалст у ваздуху обршувачима, према до сада добивеним информацијама, током ваздушних двојбоја 27 непријатељских апарата.

На јужном сектору руског фронта интервенисало је немачко ваздухопловство са моћним формацијама борбених авиона и обршувача у борбама код Туапсеа, Налчика и Сталинграда. Гађане су совјетске батерије на источној обали Волге као и пољски и висински положаји. Прекидом астраханске жељезнице преку омогућено је снабдевање. Моћне формације борбених авиона напале су совјетске аеродроме источно од Сталинграда са таквим успјехом да је тежак задатак одштећенима онеспособљено три четвртине истих. Само појединачних непријатељских авиона надлетали су јужни сектор фронта. Немачки и хрватски ловци обршили су и том приликом више непријатељских апарата.

Коментаристи јучерашњи билтен, истиче немачка штампа највише што су немачке и савезничке трупе успјевале на Кавказу, у зони Туапсеа и јужно од Терека. Олажа се да су Руси присилени да признају да су се морали повући источно и југоисточно од Налчика. У вези са акцијом препресјаја моћних немачких ваздухопловних формација олажа се да је то последња терористичка и пада ентиских авијацијара на војно безначајне циљеве у Сјевернозападној Немачкој и на запосједну територију. Листови истичу нове победе подморница, обршувачи нарочито паљиву на чињеницу да подводно оруже Осовине, проширујући свој акцијон радиус, оперише такође и у Индиском океану, повизајући се на скриване изјаве шефа немачке штабе Дитр-ха, да осовинско подморничко оружје чува још обршувача.

Војвода Илија Ђукановић

Рођен у селу Трешњеву почетком прошлог стољећа јунаштво се проучио још као дјечак. Када му је било 16 година, по Цуана је харачио ловати зликова Симо Мандекар, који се одметнуо нишкињским Турцима. Чувајући ошве, Илија спази Мандекару и одмах се упусти у борбу. Поједино га је и погубио, па стјечењу Мандекарину главу одио у село, где

су сеосни главари на збору вијећали, како да се ријеше зликова. Илија им приступи, извади из торбе Мандекарину главу и баци је пред глараве. Јунаштво младог Илије одушеви глараве, а слава му се узбрза крочу на далеко. Илија је непрестано четовао и са четом отишао у помоћ војводи Јакову Даконвићу, који се био склонио у Граховској чељини, где је та био Турци опколили. Пред внашним главарима Турака Илија са малом четом црних борцац није могао помоћи војводи Јакову, којег Турци са његовом браћом у гроњим мукама побише.

Због његове храбрости, јунаштва, одлучности и вјештине књаз Данило постави Илију за војводу црњак. Као војвода предводио је Цуце у свим бојевима. Када је књаз Данило одлучио, да у Лукову насади људе на катунске нахије, није му то падало тешко, али му је тешко било наћи вођу. Скупљени гларави су се одрицали тога положаја, јер нијесу хтели напустити своје племена. Када је позвао војводу Илију, он се прими и назабере себи другину. Девет година као орао бдио је над кланцима, кроз које су морали пролазити херцеговачки Турци на путу у Нишкић. Тако цијело вријеме у Нишкић није могло бити допреломно ништа. Када је Омер паша пошао на Херцеговину, дочека га војска под командом војводе Илије и војводе Новвие Серовића. Те убихе преко 1000 људи, а отеше четири топа и неколико брјака. Један од тих топова књаз је даровао војводи И нију. Када Турци навале 1862 године, наново их дочека војвода Илија, који их и поед турске премони одби, али и јуначки погубе заједно са своја два права помагача и побратима сардарима Ђоком Бањанном и Шћепаном Радојевићим. (Алманак-шемазуиса)

СЕЉАЦИ! Помажите један другог. У вашој средини, сарадњи и међусобном помагању наћи ћете јачини услов за лакше преживљење оскудица, немаштине и тежкоћа које трпите.

Египат при оскудици хривацом сјекулаванца

Питане икране пост-је у Египту све теже. Кривца лежи на сјекулантима који излавају стално подизање цијена и несташицу намирница. Строне пре-сидевиће су за борбу, против сјекулаванца. Из глвна тржишта по-стала је стотина контролора.

Манџу - Куо — језгра нове Источне Азије

Ове године навршила се прва десетогодишњица проглашена независности Манџурије, која је под новим именом Манџу Куо, то јест етне Манџура, најприје добила републиканско уређење на челу са кинеским принцом Пу-И у својству претједаника републике, а двије године доцније је проглашена ва монархију, при чему је претједник републике примио царску круну.

Тјесне политичко-привредне везе са Јапаном, који је остварио слободу Манџурије унајмајући у своје руке бригу за организовање ове државе, узимале су све ефикасније и конкретне форме, претварајући се са временом на политичко-културни пољу у чврсто савезиштво између двије земаља у привреди и у узамном надовољвању, док је неку врсту економско-политичке симбиозе, која је први азиатски организовања источни-азијског велепостора што се остварује у овој рату.

Хеолошки ред догађаја био је слиједби: од краја 1931 године наметнула се усљед сталних пограничних инцидентата потреба да се разјасни ситуацију у том дијелу свијета, заштом на усљед сва јачег и све безобријерније продирања совјетског утицаја и потпуне неспособности ондашњих кинеских власти да му се откриау. Јапан, који је у тим предјелима имао своје виталне интересе, нашао се принуђен да интервенише војном снагом, те је почетком фебруара 1932 године запосјео све три кинеске граничне провинције што сачињавају уз нахица допријело провинцију Јехол данашњи Манџу Куо. Средњом истог мјесеца проглашена је независност нове државе, за чију је престоницу одабран град Чанг-Чун, који је добио име Хсингкинг. На челу републике дошао је посљедњи органак пенкинске династије Манџу, млади принц Пу-И. Крајем 1932 године закључен је јапанско-манџурски пакт, којим је Јапан званично признао вољу државе, и којим су уређени узамни односи двију суверених земаља, дајући Јапану јуно могућност да проведе организацију новостворене државе у духу стварања источно-азијског велепостора.

Оснивање Манџурије значило је одлучну прекретницу у цијелој историји Далеког Истока, јер је оно довело до изласка Јапана из Црпштава Народа и до кристализована његовог амбиција борбеног и антисовјетског става. Истовремено био је то први корак протјерана јапанског утицаја у дубину Источне Азије.

Манџу Куо је много профитирао за ових десет година: не само у територијалном погледу, него и са културно-економског становишта, претварајући се брзим корацима из заостапак, вјечито немирних кинеских граничних провинција у снажну модерну државу, чврсто осигурану изв на и наутра. За тај напредак одао је Хсингкинг пуно признања Тоџиу, које га данас, стојећи највећем историском сукобу, са правом сматра најјернијим и најјистинијим елементом, језгром нове источно-азијске организације.

Све то постигао је било ни једноставно ни лако. Пред јапанским и манџурским властима стајали су многи тежки проблеми, азхтевајући да се без одлагања ријеше. Земљом су ирстарили бандитске чете, онемогућујући организациону животи. Требао их је савлаати. Број бандита сведен је од 300.000 на свега неколико стотина. Требао је изградити проходне путеве, како у војном тако и у привредном интересу. Требао је провести широку проплагандну акцију, да би се народ, који се све до 1932 године налазио под кинеским, британским и совјетским утицајем, приуекао јапанској и чисто азијској политици Хсингкига. Требао је подвукати огромне техничке радове у сврху побољшања пространих слабо насељених терена и

њиховог оспособљавања за колонијалне потребе. Задатак је био тежак али је и он антички дијелом успјешно ријешен.

На културно-просвјетном пољу учинио је такђе врло много. О томе рјечито говори ова кратка статистика:

	1932	1940
радио-станице	3	17
радио-слушатељи	3.000	459.000
поштанска уредја	1.600	2.296
телеграфски уредја	467	1.055
потрошња електричних свиланца	1.200.000	3.506.000
основне школе	9.000	24.000
ученика осн. школа	500.000	2.021.000
универзитетски студенти	1	18
универзитетска библиотека	300	4.950
библиотека	30	190
гледалица у биоскопима	500.000	4.000.000

Привредно ичање Манџу-Куо, државе која броји данас преко 45 милиона становника, види се по томе што је државна буџет од 1932 до 1941 године порастао од 110 на 2.589 милиона јена, док су државни приходи скочили 4 пута а царински и трошарински приходи 2½ пута. Уштеде страних улагања порасле су од 261 на 1.860 милиона јена.

Пред овим бројкама губе се ријечи као прагаи одједи. Оне нам кажују, да не може бити јасније, шта је Манџу-Куо успио да створи под мудрим руковођаством Јапана у кратком раздобљу од десет година. Оне су једно и најјачијим путоказ за будућност других земаља Далеког Истока које се придруже покрету организовања источно-азијског велепостора.

Почетак рада у школама

1 новембра отпочео је рад у нашим школама. Тога дана навршено је признавање Се. духа у црквама, и бази су се помолили Богу да им даде адравла и снаге да успију у наукама, како би се ослободили да буду корисни чланови друштва.

У прошлу недељу је у овадшој манастирској цркви одржана служба божија — признавање Се. духа. Били су присутни баци ондашњих школа на челу са својим директорима и наставницима. Служби Бојој су између осталих присуствовали претједници Главног националног одбора генерал Г. Блажо Ђукановић и пуковник Г. Бајо Станишић.

Послије службе Бојке, на којој је чиноједјествовао протојереј Г. Михаило Вујић, ректор Богословља, уз саједство свештвенства, одржао је лијепо, мисаоно и врло поучно бесједу протојереј Г. Симо Мартиновић, наглаша вајући да је најбитнији услов за свако добро и за сваки напредак вјера у Бога на бази бојанског Христовог учена.

И поред тежких прилика и поред нове школ-ринске реформе, у овдашње школе се успио сазнати број ученика, као да су нормална времена. У гимназију се, на пр, у све разреде уписало 910 ученика. Послије прошлог годишњег негативног искуства, ови велики пољиви ученика показује да сви не треба слушати оног који су тају: рачуне и богана какава разумрачне сврхе, прошле године одарвали бјаке од школе.

Школска година је, стварно, скрпљена, а редовно традицио има да се сврши без обзира на то скрпљено, се између дужност ученицама да разуме нешто што су раније радили. Се да су им одшта и боље прилик за тај рад, јер су заштитени у прилично мјери од разорних елемената којима су прошлих година били предлавањени и школа, и улица, и дом, а убудуће се ко појаве какве сумњиве акције школама, против виновника биве одмах без икакве милости предузимане строге мере. Према томе, ученици сада имају само да уче и рад.

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Штамп неколико дана изашла је из штампе италијанска лекциона која је издати у једном броју са италијанским језиком...

Поштом је иша тражиоцима који су пожељнијим курс италијанског језика, а дошло је иша курс рави пожељнија шолна амбијентна обука...

Али зашто треба озбиље волге, јер ће се поше новина издати лекције, које сваки појединац мора преходити обрабади са мачици...

Ово је рјешава ирицка, коју осигуравају и свакога дана, јер се докога додуке неће мога враћати до би поново, омила шти су законици...

Грамаицка се налази у вродоци код појединачних повјерљивих намет ласла. А рјешава би је ко штио шмио вјештом и у вјештомка које се продије, мека поштом штиошанског убудишмо Уредништво ласла...

Идући број листа допијеће прву лекцију.

ПРОПАДАНЕ БРИТАНСКЕ ПОМОРСКЕ МОЊИ

Са тренутком када је Осовина у Европи преведени мјерама политичко-превредне и војне прирати, осигурава неопходни минимум снабдевања храном и сировинама, изгубила је британска поморска моћ своје најснажније оружје...

Американска помоћ, која није била за потчињавање, сведена је из истих разлога и услед страних губитака у Источној Азији на минимум. Број изгубљеног бродовља толики је, да га се може надокнадити само кроз неколико године интензивног рада...

Овај пад британске поморске моћи може се само чудом ануштавити. Докас та моћ још није разбијена, али је траховито начета; неми темели су елики дијелом порушени, па је она изгубила сваки свјетски значај. На њено мјесто долази у Источној Азији планска, у европским водама италијанска и њемачка, а у Западној Атлантику американска флота...

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Ново рачунање времена Од 1 новембра ове године уведено је ново рачунање времена; часовник је окренут за један сат уназад.

Положили велику матуру У овдашњој гимназији по одржаном вишем теачајном испиту призната је арелост овим кандидатима ткињама: Вукмировићу Петру, Вујановићу Мику, Калуђерићу Бранку, Криковићу Владимиру, Петковићу Ђорђу, Прли Миливоју, Марћу Чедомиру, Поповићу Јанку, Јовићевићу Алекси, Мишовићу Љубоци, Перуничу Марији и Шпацнеру Надежди.

Училиште се најближе примљени у прирвеном службоу од 1 октобра 1942 до 30 септембра 1943, добили су ове школе: Срез цетињски: Ускоковић Р. Јелена, Побори. Срез Подгорички: Поповић Р. Милета, Убли; Поповић Н. Станоје, Српска. Срез нишкички: Муцадица Ж. Љубица, Голја; Краста; Миушковић М. Никола, Луково.

Срез барски: Мартиновић—Бандур Ангелина, Градиште; Радоман П. Василика, Комарно.

Срез колашински: Гојковић М. Зарије, Манастир Морача; Меленица Н. Кокаш, Багрић, Цркиње; Меленица Н. Кокаш, Драговића Поље; Ракочевић В. Миливоје, Пожња; Меленица М. Мирко. Колашин; Петковић С. Милица, Међурије; Булатовић С. Јелена, Мртво Дубоко; Ђуришић С. Милован, Гојковић; Вујишић В. Златија—Липово.

Срез андријевички: Цудовић Р. Новица, Андријевица (на расположену Школском надзорништву); Лекић Г. Велимир, Баре Крајина; Лекић Г. Павић, Врањештица.

Срез беолашћки: Пулафић П. Милош, Затон; Пулафић З. Љубомир, Сутвина; Бутрић В. Голуб, Коврен; Марковић М. Радоиво, Павино Поље; Јоковић М. Зарија, Коврен; Бутрић Г. Улинка, Беолашце.

Срез сенички: Шарановић М. Јован, Сеница; Шакипашић А. Хамдија, Сеница.

Срез новорарски: Пауновић Ф. Стенислава, Нова Варош; Пауновић М. Богдан, Нова Варош.

Срез њеваљски: Бауковић С. Стеван, Матаруге; Лабовић С. Светозар, Ђурђевић Тара; Поповић С. Милош, Забрђе; Пулафић М. Милић, Пљево; Перовић А. Велимир, Матаруге; Шантић Н. Љепосава, Пљево.

Пљево: Поповић Обрадовић Велиборка, учитељица у Забрју (Пљево); у Пљево (по молби); Сераглић М. Новица, учитељ у Андријевици (Пљево); у Црљеницу (по молби); Раниговић П. Милош, учитељ у Ковачу (Пљево); у Нанге (по потреби службе); Раниговић Јанковић Росанда, учитељица у Ковачу (Пљево); у Нанге (по потреби службе).

Пријепоље: Зиндовић-Пајевић Роксанда, учитељица у Бродарево (Пријепоље); у Пријепоље (по молби); Терзић Д. Милан, учитељ у Јабучи (Пријепоље); у Селџаницу (по потреби службе); Брашанац М. Новак, учитељ у Бабини (Пријепоље); у Тоце (по потреби службе); Брашанац-Миливојевић Пантелија, учитељица у Бабини (Пријепоље); у Тоце (по потреби службе).

Подгорица: Вукчевић П. Душан, учитељ у Српској (Подгорица); у Подгорици (по молби); Вукчевић М. Милош, учитељ у Пострани (Подгорица); у Подгорици (по потреби службе).

ОГЛАС Тражи се једна већирања соба за канцеларију. Обратити се Уредништву „Глас Црногорца“.

ОГЛАС Свој: личну легитимацију издату ми од стране општине Ђурђиница под бр. 748, као и моје кћери Милице издату од стране исте општине под бр. 541 изгубио сам, те их овим путем оглашавам за неважеће.

СПОРТ

18 октобра у Нишкитбу: «Обилик» — «Црнојевак»: 4:2 25 октобра у Бару: «Црнојевак» — «Обилик»: 2:2 (0:1)

Пршле недеље 17 октобра барски «Обилик» гостовао је у Нишкитбу, где је преа бројном публиком одиграо пријатељску утакмицу са нишкитским с. к. «Обилик». Резултат ове утакмице завршио се побједом домаћег тима «Обилик» са 4:2.

Идуће недеље 25 октобра Нишкитским су гостовали у Бару и овај са домаћим тимом одиграли пријатељску реванш утакмицу. Резултат утакмице рејеришео 2:2.

«Цетиње» — «Зета»: 1:5 (1:2) Занимљиву смотру домаћих играча имали смо у прошлој утакмици између тимова «А» и «Б» момчади Цетиња, сада тимова са горњим ивицама. Хладно вријеме са ситном, Јесеовом кишном умалало је интересовање за ову приредбу, иако је била благотворно обојана.

У првом полуваремену игра је развилоравна са вакајемичним пролорима. Већ у 10 минуту пада први гол за «Цетиње», али «Зета» озмаћ изедучује из корнера. До краја полуваремена «Зета» постиже још један гол директно из наваредео аутогво комера.

У другом полуваремену, и поред привидне надокнаде «Цетиња», «Зета» успијева да постигне из прозора још 3 гола, последи чега «Цетиње» игра већ без воље, ма да често долази у прилику да наједини.

Тиму «Цетиња» може се пребрати највећа дејерача и неуспијешност као и често догазвено хапф линије свихне нарат у ододбрау и поред добрих бегова. Гољма, иначе сигурна и рутинира првоина, овог пута је постигнута и крича је бар за 2 гола. Код «Зете» су одлични и врло поздрављиви бегови и голман и добар и полетан центар-фор Сувино је врло авторитативан г. Бокан.

МАЛИ ОГЛАСИ

Са је сједочаство о свршеном III разреду гимназије у Подгорици бр. 42 школске 1940/41 године изгубио сам, те га овим оглашавам за неважеће.

Маија Р. Радоваковић из општине Горњо-кучке

Изгубила сам сједочаство о свршеном III разреду подгоричке гимназије школске 1940/41, те га овим оглашавам за неважеће.

Стишка Љ. Дабановић свршена уч. III разреда под. гим.

КУЉА НА ПРОДАЈУ Мољу кућу, која се налази у улици Цара Душана број 8, продем за слободне руке. Иста је врло погодна за трговачку радњу као и за становање.

Рако Милошевић Нишкић, Повеа; Чалова 8/2

Изгубио сам сједочаство о вижем теачајном испити, те га овим оглашавам за неважеће.

Повољни Петар Подгоричка

Све обрасте, протокол-дневнице за основне школе, гимназије и прве школе почнете од класичког НАПРЕДАК' МАРКО ВУКО ВИБ—ЦЕТИЊЕ.

За вријеме побуне у Црној Гори у штећна су ми сједочаства о мојим службама: Вукчевић Милоша уч. IV раз. гимназије бр. 10, Владимира уч. IV раз. гимназије бр. 9 и Драгана уч. I раз. гимназије бр. 8 подгоричке гимназије за школ. 1940/41 год., те их овим оглашавам за неважеће.

Милан Вукчевић учитељ у Регинима

У ИМЕ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА ВИКТОРА ЕМАНУЕЛА III МИЛОШУ БОЖОМ И ВОЈНОМ НАРОДА КРАЈА ИТАЛИЈЕ И АЛБАНИЈЕ ЦАРА ЕТИОПИЈЕ

Ратни суд на Цетињу

Доcho је сљедећу пресуду у поступку пројавио Борисајевић Слободана, сина Дамјана, старог 27 година, из Нове Вароши, учитеља основне школе у Миливеву. Пресуда је донешена у отсуству. Олтјеније је због учествовања у наоружавању побуне (чл. 3 Дучевог Нарђења бр. 105), што је учествовао у наоружавању побуне против италијанских државних власти, спојених са војном окупацијом.

Испуштено

Из тих разлога по прочитању и пријемни чл. 3 и III Дучевог Нарђења бр. 105, 36 кр. з 477, 483 и 488 к.п.с., оглаије Борисајевића Слободана, сина Дамјановог, одговорним за злочин предвиђен чл. 11 Дучевог Нарђења бр. 105 — са тако промјене њеном рубриком — осуђује га на казну доживотног затвора као и на плаћање судских трошкова. Нарђење је да се ова пресуда законично један пут објави у месним новинама.

Одлука је донешена на Цетињу 19 октобра 1942-XX. Извадак одговора оригиналу.

П. М. 151, 29 октобра 1942-XX.

Канцелар, пер. А. Кордова, с. р.

Видио: Војни тужилац Краља и Цара пук. Б. Тоскано, с. р.

Сају личу легитимацију издату ми од стране Градског поглаварства бр. 347 изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважеће.

Љубомир Божовић

Моју сједочубу шестог разреда гимназије издату од стране гимназије у Нишкитбу за 1930/31 год. изгубио сам, те је овим оглашавам за неважеће.

Душан Куљкић суд. чиновник Трбиње

Саоје годишње сједочаство о свршеном IV разреду основне школе за 1940/1 Г. Подгорички и положеном пријавном испити изгубио сам, те их оглашавам за неважеће.

Саво Н. Селјак

Књиге за изучавање италијанског језика, као и остале, те списи школски и канцеларијски прибор можете назбавити код књижаре „Универзал“.

Харна Д. Брашана Битова Поље

Своју школску сједочубу другог разреда изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважеће.

Вучић М. Љазар село Рог-ми-Пипер

Advertisement for Sarti valletti Cognac liqueur. Features a bottle illustration and text: 'Sarti valletti', 'Cognac liqueur', 'На продаји по L. 82,50 литар', 'код јединог повјереника за Црну Гору', 'МАРИО БЕРСЕЛИ', 'БАЛШИЋА ПАЗАР, 7', 'ЦЕТИЊЕ'.

Последње вијести са разних бојишта

На кавкаском фронту њемачке трупе заузеле град Алагуир

Италијанско-њемачке снаге у Египту осујетиле нови енглески покушај искрцавања

ИТАЛИЈАНСКИ БИЛТЕН БРОЈ 890 ОД 2 НОВЕМБРА 1942-XXI

Главни стан италијанских наоружаних снага јавља:

На сјеверном сектору египатског фронта довео је даљњи успјешни равој противнапада осовинских трупа до заробљена још једне стотине Аустралијанаца и заробљена преко 400 моторних кола. Нови напади којима су претходили и које су подупрле интензивне артиљеријске пљобе против наших положаја на истом сектору, били су брзо заустављени. Такође је смјеста слоњен један покушај искрцавања, који је наобз извршен на два брвна редува. Италијански и њемачки авиони више пута су нападали са добрим успјехом непријатељске линије. Њемачки ваздухопловци оборили су 4 противничка авиона, оштетивши многобројне друге на земљи.

Бомбардовање Енглеске

Њемачко ваздушно бомбардовање града Кентербери имало је нарочити успјех. У суботу касно по подне дошло је су ескадриле њемачких брзих авиона над британску обалу. Још прије него што је противничка одбрана могла ступити у акцију, те су продрле све до града Кентербери на висини од 30 до 40 метара. Прве бацаче бомбе погодиле су многобројне куће, од којих се један дио порушио. Развили су се велики пожари, док су авиони — током повратног лета — још нападнали концентрације кола и жељезничких објеката из топова и митраљеца. После тога извршили су нови таласи њемачких авиона нападе на град. Њемачка ловачка јата из пратње бомбардера наметнула су током овације прераспалја ваздушне двојбоје противнички ловцима, успјевши да оборе 3 „Спитфјера“. Неколико сати доцније стигли су над град тежак бомбардер, те су бацили огроман број бомби великог калибра на многобројне вградне изавањивши нова тежак лазорена.

Свечани дочек подморнице „Барбариго“

Подморница „Барбариго“ која је под заповједништво поморског капетана Ени Гросија 6 октобра потопила у водама Западне Африке другу америчку оклопницу, вратила се 3 октобра у своју атлантичку базу.

Дочеку јуначке посаде подморнице „Барбариго“ која се вратила у своју базу, присуствовали су италијански амбасадор у Паризу, италијански амбасадор у Берлину, врховни командант италијанских и њемачких атлантичких база. Присуствовао је такође велики број представника војних и цивилних власти, као и огромна маса свијета која је дочекала поморске јунаке одушевленим манифестацијама. Њемачки адмирал предао је у Фиреро име капетану Ени Гросију одликовање Витеза жељезног крста.

Египатска енглеска офанзива већ је потпуно пропала

Непријатељ је престао масовним нападима видети да сви до сада извршени нијесу имали ма ни најмањег успјеха. Борна кола у тим нападима тежко су пострадала. До сада их је пребројено преко 2 000.

Италијанске и њемачке формације обрнутогача и јуришних авиона оборили су у разним ваздушним борбама, током офанзиве, у последња три дана више десетина непријатељских авиона. Сазнаје се у последње часу да је у Египту непријатељ поново иже оживљено борбу, али без икаквог позитивног успјеха. Бомбардери прогањали сваку концентрацију и потпомажу сваки напад, задавајући непријатељу тежких губитака.

Акција подморничког оруђа крунисана новим успјесима

Ванредни њемачки билтени изјављују тежак ударце задане англоамеричанској пловидби, који уопро и редовито доказују већ свакоме да је најповољније оруђе, што неоспориво води ка побједи, у рукама Осовине. Географски положај Енглеске вахтјева је да бродовље снабдијева. А ово даношње тоне, под ударцима одважних поморских снага сила Трејног пакта и ниједна индустријска организација не може да изгради и попуни празнине.

Ко још вјерује да вријеме иде у прилог Англо америчанима, нека се мо помисли дубље на ову чињеницу и да неопходну потребу најмилничког снабдијевања стмовиштва Енглеске, које у својој земљи није имало материјалних услова за живот ни за пола године нити у доба нормалне мирнодопске пловидбе.

УСПЈЕСИ

ЊЕМАЧКИ ПОДМОРНИЦА

Као што је јављено у ванредном билтену, наставиле су њемачке подморнице, и поред јесењих бора, своје операције против атлантичких конвоја. Током Јунчиберга дана успјело је једној групи њемачких подморница да у води Канарских Острва ступи у додир са једним конвојем који је са Југа плонио за Енглеску. Чим је пао кратки извршиле су подморнице у концентричан маневру напад на тај конвој уништивши 14 бродова најважнијих сировинама од укупно 10 хиљада тона, што су долазили из Африке. Сем тога, као што је јављено у другом ванредном билтену, њемачке су подморнице, у лову за непријатељским транспортним бродовљем, први пут продрле у границе воде Индијског Океана, те потопиле далеко источније од Рта Агулхас као и у водама код Капштапа 8 бродова од укупно 52.518 тона. Остали конвоји, тежких погођени у висици Канарских Острва, изврнути су новим нападима њемачких подморница, које су потопиле још 4 бродова од укупно 30.131 тоне, из састава потпуно распршеног конвоја. Тако су укупни губици нанешени само тоу конвоју достигли 18 бродова од укупно 131.131 тоне. На тај начин су њемачке подморнице задале непријатељу губитак од још 82.649 тона трговачког бродовља и потопиле за шест дана у међусобно удаљеним оперативним зонама 41 брод, задививши англоамеричкој трговачкој пловидби губитак од преко четврт милиона тона. У борби против англоамеричке трговачке пловидбе потопила је ратна морнарица у октобру 111 бродова од укупно 720.575 тона. Овај успјех

ЊЕМАЧКИ БИЛТЕН ОД 2 НОВЕМБРА 1942-XXI

Фиреров Главни стан јавља:

Током једне жестоке али побједоносне борбе око непријатељских утврда сјеверно од жељезнице што води према Туапсеу извршила је њемачка пјешадија нова напредовања по тешко проходном брдском терену. Непријатељски одреди опкољени су и разбијени. Одбијено је више противнапада. Западно од Терка извршиле су њемачке трупе на врло тешко проходном терену са пуно елана напад, у којему је непријатељ, и поред тога што се желило борбу одбијети. Узврат је град Алагуир и тако је прерађена важна совјетска стратеска цеста. Њемачки и жељезничка постројења. Јужно од Стаљинграда слоњени су уз помоћ борних кола изведени поновљени непријатељски напади. Сјеверно од града болшевици су опет безуспјешно покушали да се искрцају. Потопљени су 2 топоваче и више великих објеката за искрцавање. Једна друга топовача је оштећена. Ухваћено је више стотина заробљеника. Румунски борбени авиони налази су успјешно бомбама жељезничке пруге на доњском сектору. Сјеверноападно слоњени су непријатељски локални напади. На централном и сјеверном сектору фронта влада активно извјачких патрола и јуришних одреда са обје стране.

У противнападу италијанско-њемачких трупа на сјеверном сектору фронта код Ел Аламјена, који је јуче настављен, задане су непријатељу што је извршио нродоре, а нарочито једној аустралијској дивизији, врло тежки губитци. Њемачки и италијански ваздушни напади били су усперни против непријатељских ложаја батерија. Пунни поготи бомбама ућуткали су велики број топова, ловици из пратње оборили су без сопствених губитака 4 британска авиона.

Од 11 до 31 октобра изгубило је британско ваздухопловство 306 авиона, од којих 187 над Средозимним Морем и Сјеверном Африком. Истовремено изгубили су Њемци у борби против В Британије 88 авиона.

Јапанска ратна дјелатност у Индији

Током првог налета јапанског ваздухопловства на ваздухопловне базе Индије оборено је или разорено на земљи најмање 43 непријатељска авиона.

У читавој Индији наставља се револуционарна акција „Конгресиста. У аграрди „Цамачне бербе“ експлодирају су 26 о. м. три бомбе, које су тешко раниле Гросба. Као репретиције ухвацишено је 40 сумњаних длаки националиста.

Из унутрашњости депиру разни гласови нехеридалајбојоту што енглеске од еде стаје извјесних жртава.

Швајцарски протест Лондону

Један комунистички швајцарског политичког уреда јавља да је швајцарском посланику у Лондону предат енглески одговор на протест швајцарске владе због кршења швајцарске неутралности од стране британских авиона. У noti је са парадоксалном дјетињастошћу истакнуто да је швајцарски териториј надлетан погрешком и да, иако Енглеска нема намјеру да криши неутралност Швајцарске, ипак неки пут ипље могуће придржавати се док припнипа.

Операције на Гуадалканалу

Према вијестима које су стигле у Токио, нападнути су три тачке сјеверноамерички положаји на острву Гуадалканалу. Јапанска авиација напада америчанске положаје на острву. Јапанске претходнице угрожавају америчанске. Конпне трупе опседају америчанске снаге код аеродрома Гуадалканара.

треба у првом реду приписати активности подморница. Тоннедина је оштећено 10 других непријатељских бродова. Авиација је потопила 2 трговачка бродова од укупно 10.000 тона и оштетила један велики трговачки транспортни брод и један пловни базен. Британска ратна морнарица изгубила је у исто вријеме један контропириски и 2 стражарска бродчића, 7 јуришних чамаца, а услед ваздушних напада и 12 чамаца за искрцавање.

Губици на Каспијском мору

Совјетска пловидба на Каспијском мору претрпила је 1 новембра нове тежке губитке. Према до сада простијеним вијестима потопили су њемачки борбени авиони још 7 транспортних бродова, више цистерна за петролеј и неколико теретних барки. Запалиено је 5 бродова средње тонаже. Тежко је оштећено 7 непријатељских вишемоторних бомбардера.

Последње упозорење Јапана аустралијској влади

„Токио Шинбун“ истине немогућности да Аустралијанци рачунају на успјешну војну помоћ од стране Сједињених Држава. Лист опажа да је наступио час када Аустралија треба да узме у обзир садашњу ситуацију и понуду Јапана да сарађује на стављању доње азијатског благостања у Великој Источној Азији.

Блонада њемачких подморница у америчким расматрањима

Претјелдани морнаричке комисије Конгреса Сједињених Држава објавио је у ревији „Колерс“ чланак о проблему блокаде што је изводе осовинске подморнице. Он вели да је тешко потопити модерну подморницу; да је погрешно говорити о опасности за подморнице нападом малих бродова. Да опасност од подморница никада неће моћи да буде одстрањена; да се иде правилним путем, али да се крај опасности још не може предвидјети. Крај овај чланак прореваја горчина човека који, са висине своје високе осматрачнице, мора да забјесичи пораз против којег не види лијека.

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Генерал Мак Артур, видети потешковито што су ник е из ситуације на Уголау амерички, упутио је анал Вашингтонској влади тражећи да се уједињени савезничка команда да на то сектору.

— ДИБ сазнаје да је једна трастска ловачка ескадрила јуче извојавала на једном сектору источнога фронта своју 150 поубојлу.

Штампарија „Обод“ — Цетиње